

Julestjerner, 'Blå Marmorkugle' og Tycho Brahe

1° 5° 10° 15° 25°

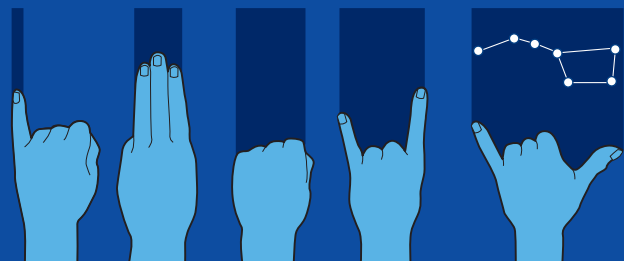
STJERNEHIMLEN I DECEMBER

I samarbejde med **Observatoriet i Brorfelde**

Redigeret af: Lasse Foghsgaard

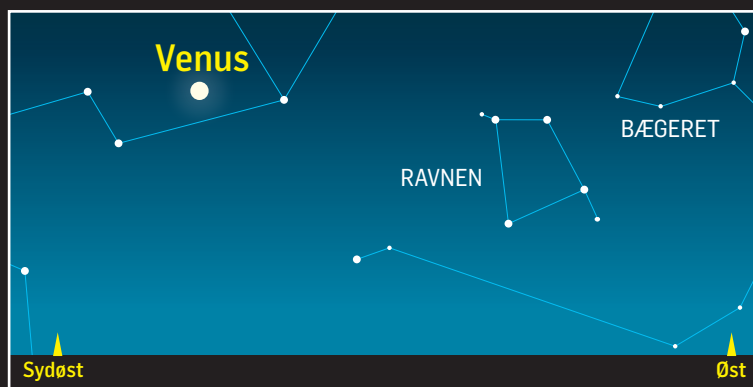
Grafik: Jens Herskind **POLITIKEN**

Tekst: Martti Kristiansen og Sarah Sohl

3. december Første søndag i advent

Nu kan det første lys i adventskransen tændes, og der kan pyntes op med julestjerner. Om morgenen før solopgang kan du også finde det klare lys fra Venus på himlen. Klokkeren 7 vil vores naboplanet stå 20 grader over horisonten i sydøstlig retning. Det er ikke kun Månen, der har faser. Det gælder også for Venus og Merkur, da begge planeter er tættere på Solen, end vi er her på Jorden. Faserne gør, at planeterne, ligesom Månen, kan se hele og halve ud – og alt derimellem. I dag kan du med en kikkert se Venus, som er knap 70 % belyst. Skal du give dig selv en adventsgave, kan en kikkert eller et mindre teleskop afsløre objekter, som er 100 gange lyssvagere, end hvad vores øjne kan se. God første søndag i advent!

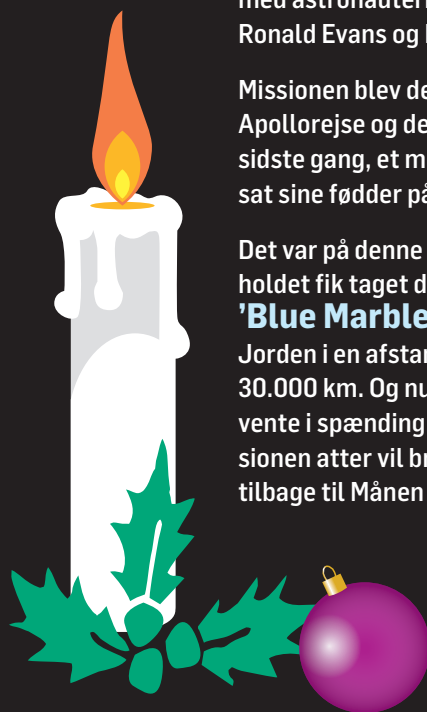
7. december

De sidste mennesker på Månen

Det er i dag 51 år siden, Apollo 17-missionen blev sendt af sted mod Månen med astronauterne Eugene Cernan, Ronald Evans og Harrison Schmitt.

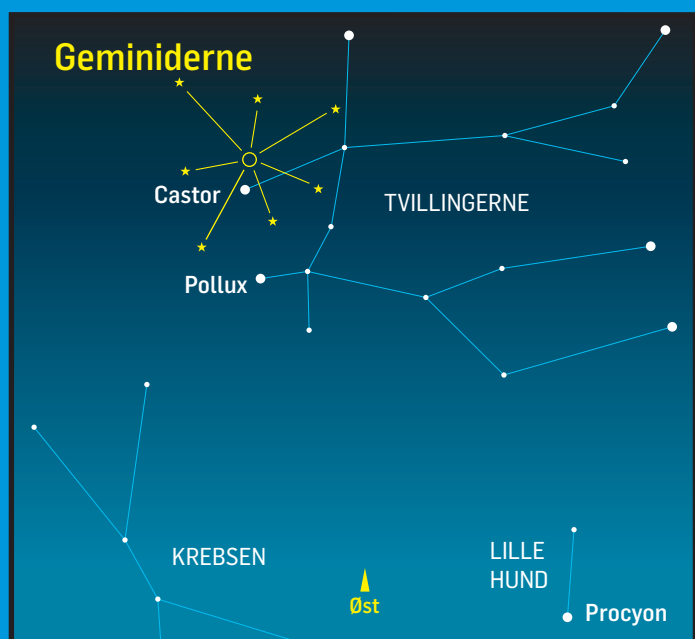
Missionen blev den sidste Apollorejse og dermed også sidste gang, et menneske har sat sine fødder på Månen.

Det var på denne tur, at holdet fik taget det ikoniske 'Blue Marble'-billede af Jorden i en afstand af næsten 30.000 km. Og nu kan vi kun vente i spænding, til Artemis-missionen atter vil bringe mennesker tilbage til Månen – formentligt i 2025.

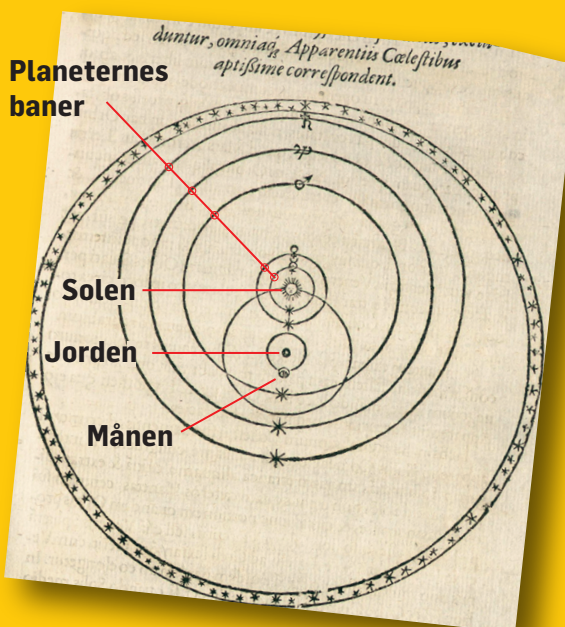
14. december Geminiderne

Året lakker mod enden og gemmer på en tidlig julegave. I dag topper Geminiderne, som er en af året mest populære meteorsværme. Udspringspunktet for stjerneskuddene finder du i stjernebilledet Tvillingerne nær de to lysklare stjerner Castor og Pollux. Klokkeren 21.30 befinder udspringspunktet sig cirka 35 grader over horisonten mod øst. Da Månen vil gå ned over horisonten cirka 40 minutter efter Solen, og med nymåne to dage forinden, vil Månen have en minimal påvirkning på aftenhimmelen. Snyd ikke dig selv for at fylde ønskebrønden op til jul.

14. december, 1546 Tycho Brahes fødselsdag

En kæle-elg, en hofnar, en næse af sølv, et observatorium på øen Hven. Tycho Brahe var ikke nogen helt almindelig dansk mand. I Brahes tid blev stjernehimlen anset som uforanderlig, men i 1572 opdagede han en ny stjerne, Stella nova, som vi i dag ved var en død stjerne – en supernova-eksplosion. Han blev dermed den første til at fastslå, at universet er foranderligt. Ved hjælp af målinger lykkedes det Brahes assistent, Johannes Kepler, at lave tre love, som beskriver planeternes bevægelse omkring Solen. Tak, Tycho – og tillykke med dagen!

Tycho Brahe: De mundi aetheri recentioribus phaenomenis. 1588
Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek

Tycho Brahe var ophavsmand til en ny forestilling om verdensrummet. Han indså, at planeterne cirklede om Solen snarere end om Jorden, sådan som man ellers havde ment i århundreder. Ganske vist forestillede han sig stadig Jorden som centrum i universet, men et radikalt nyt verdensbillede var født.

